

i Informasjon

**Avdeling for helseledelse og helseøkonomi,
Institutt for helse og samfunn,
Universitetet i Oslo**

HØKON1201 - Bedriftsøkonomi

3 desember kl. 14:30 (3 timer)

Sensur faller tre uker etter eksamen, se Studentweb.

Hjelpemidler: En web-basert kalkulator er tilgjengelig i forbindelse med eksamen, se nederst på siden i Inspira.

Eksamen består av til sammen 19 oppgaver. Alle oppgaver skal besvares.

1 Vurdering av økonomiske spørsmål knyttet til drift

(1 poeng for riktig svar)

Når vi vurderer økonomiske spørsmål knyttet til drift av en kommunal legevakt, skal vi da som økonomer se det ut fra legene, sykepleiernes eller kommunens interesser?

Velg ett alternativ

- ☐ Kommunens interesser
- ☐ Legenes og sykepleiernes interesser
- ☐ Legenes interesser

Maks poeng: 1

2 Regnskap

(0,2 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 1,2 poeng)

Vurder påstandene nedenfor, og besvar om de er rimelig riktige.

Finansregnskap brukes lite til budsjettssammenligning

(Riktig, Galt)

Bedriftsregnskap er ikke regulert gjennom lover og regler for god regnskapsskikk

(Riktig, Galt)

Finansregnskap omfatter finansiell informasjon, men også i stor grad annen informasjon

(Riktig, Galt)

Driftsregnskap er rettet mot de som oppfattes som eksterne i forhold til bedriftens ledelse

(Riktig, Galt)

Finansregnskap inneholder subjektiv informasjon som er nyttig for beslutningstagerne

(Riktig, Galt)

Finansregnskap har høy detaljeringsgrad og deles gjerne opp på avdelinger, produkter osv.

(Riktig, Galt)

Maks poeng: 1.2

3 Prosjektanalysemetodene

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 3 poeng)

Du har følgende kontantstrøm på tidspunktene 0-3: -260 000, +146 900 og +165 997

a) Finn nåverdien med en rente på 10% og fyll inn under:

(10733)

b) Finn så nåverdien med en rente på 16% og fyll inn under:

NB: her blir nåverdien negativ og det står et "-" foran boksen under. Du skal fylle uten tallet, uten minus foran. Slik at om du regner deg frem til f.eks. -1000, skal du fylle inn 1000 under.

- (9999)

c) Hva synes internrenten å være ut ifra de to foregående svarene, avrundet til nærmeste hele prosent?

(13)

Maks poeng: 3

4 Renteregning

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 3 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

a) Hva er verdien om 3 år av et innskudd på kr 100 000 som gjøres i dag til 6 % rente p.a.?

(119100 - 119105)

b) Hva er verdien i dag av kr 10 000 som forfaller om 5 år? Kalkylerenten er 8 %.

(6800 - 6806)

c) Hva er verdien i dag av 20 faste årlige beløp på kr 10 000? Første beløp mottas om ett år. Diskonteringsrenten er 12 %.

(74690 - 74700)

Maks poeng: 3

5 Effektiv rente

(1 poeng for riktig svar)

Du er tilbudt et avbetalingskjøp over ett år med månedlig nedbetaling. Det kreves 2 % rente per måned. Hva er effektiv rente p.a.?

(Tallet skal oppgis i %. F.eks. femti prosent skrives slik: 50, ikke slik: 0,5)

(26 - 27)%

Maks poeng: 1

6 Relevante kontantstrømmer

(0,2 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 2 poeng)

En maskin kan leies for kr 300 000 per år eller kjøpes for kr 1 000 000. Kjøpes maskinen, vil man tegne en vedlikeholdskontrakt til kr 48 000 p.a., betalt etterskuddsvis. Ved leie er vedlikeholdet inkludert i leieprisen. Brukstiden for maskinen antas å ville være 5 år, og det er ingen restverdi etter de 5 årene. Første leiebeløp betales på anskaffelsestidspunktet.

Sett inn de relevante kontantstrømmene for de to alternativene i tabellen nedenfor.

NB: her blir noen av verdiene negative og det står et "-" foran boksene under. Du skal fylle uten tallet, uten minus foran. Slik at om du regner deg frem til f.eks. -1000, skal du fylle inn 1000 under.

	0	1	2	3	4	
Alt. 1: Kjøp	- <input type="text"/> (1000000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/>
Alt. 2: Leie	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	

Maks poeng: 2.4

Tabellen over ble kuttet. Se derfor bildet under

6 Relevante kontantstrømmer

(0,2 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 2 poeng)

En maskin kan leies for kr 300 000 per år eller kjøpes for kr 1 000 000. Kjøpes maskinen, vil man tegne en vedlikeholdskontrakt til kr 48 000 p.a., betalt etterskuddsvis. Ved leie er vedlikeholdet inkludert i leieprisen. Brukstiden for maskinen antas å ville være 5 år, og det er ingen restverdi etter de 5 årene. Første leiebeløp betales på anskaffelsestidspunktet.

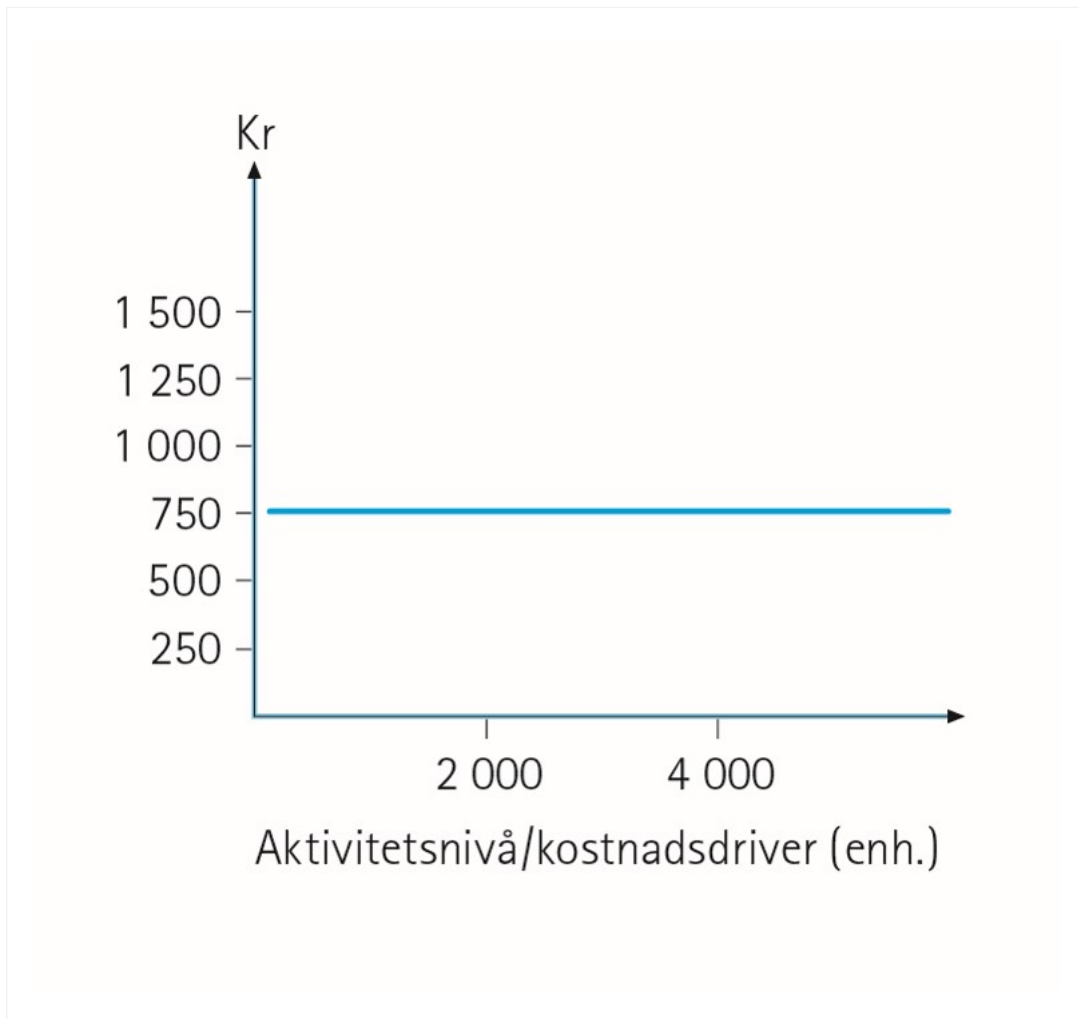
Sett inn de relevante kontantstrømmene for de to alternativene i tabellen nedenfor.

NB: her blir noen av verdiene negative og det står et "-" foran boksene under. Du skal fylle uten tallet, uten minus foran. Slik at om du regner deg frem til f.eks. -1000, skal du fylle inn 1000 under.

	0	1	2	3	4	5
Alt. 1: Kjøp	- <input type="text"/> (1000000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)	- <input type="text"/> (48000)
Alt. 2: Leie	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	- <input type="text"/> (300000)	<input type="text"/> (0)

Maks poeng: 2.4

7 Variable kostnader

(0,5 poeng for riktig svar, total mulig å oppnå 2 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

Figuren viser variable kostnader per enhet ved ulike aktivitetsnivåer. Ta utgangspunkt i denne og forutsett at aktiviteten måles i form av solgt antall, som forøverig er likt produsert antall.

1)

Hva utgjør de variable kostandene per enhet når vi selger 2000 enheter?

(750)

2)

Hva er de variable kostnadene totalt dersom aktiviteten er 2000 enheter?

(1500000)

3)

Hva er de variable kostandene per enhet dersom aktiviteten øker til 3000 enheter?

(750)

4)

Hva utgjør de totale kostandene når vi selger 4000 enheter og antar at de variable kostnadene forløper som i diagrammet?

(3000000)

Maks poeng: 2

8 Avskrivninger

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 2 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

1.

Hva blir bokført verdi den 31.12 i år 2, for en maskin anskaffet for kr 100 000? Saldoavskrivningssatsen er 30%.

kr (49000)

2.

Årlige avskrivninger for et bestemt anleggsmiddel utgjør kr 120 000. Hvor mye bør avskrives på dette anleggsmiddelet i salgsåret når det selges 1. desember?

kr (110000)

Maks poeng: 2

9 Marginal- og gjennomsnittskostnaden

(0,5 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 2 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

La oss forutsette at det koster kr 100 per enhet å lage 1 til 10 enheter, kr 200 per enhet mellom 11 og 20 enheter og kr 300 mellom 21 og 30 enheter.

1) Hva er gjennomsnittskostnaden når det lages 20 enheter?

(150)

2) Hva er marginalkostnaden for den 20. enheten?

(200)

3) Hva er marginalkostnaden for den 21. enheten?

(300)

4) Hva er gjennomsnittskostnaden når det lages 21 enheter?

(156 - 158)

Maks poeng: 2

10 Gjennomsnittspriser

(1 poeng for riktig svar)

En virksomhet vurderer å gå over til gjennomsnittspriser. Beholdningen ved årets begynnelse var på 10 enheter vurdert til kr 10 per enhet. Den 2.1. kjøpte man inn 100 enheter for kr 11, og 10.1. kjøpte man ytterligere 1000 enheter for kr 12 per enhet. Det er ikke tatt ut noe materiale av denne typen så langt i januar. Hva er gjennomsnittsprisen etter innkjøpet 10.1.?

kr (11, 11,09, 11,19, 11,29, 11,39, 11,49, 11,59, 11,69, 11,79, 11,89, 11,99)

Maks poeng: 1

11 Kostnadsfordeling

(0,2 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 0,6 poeng)

Vurder påstandene nedenfor om kostnadsfordeling

Jo færre tilleggssatser man har jo mer riktig blir som regel kostnadsfordelingen

(Riktig, Galt)

Kostnadsfordeling er gjerne viktig for å finne produktkostnadene, men er unødvendig for lønnsomhetskontroll

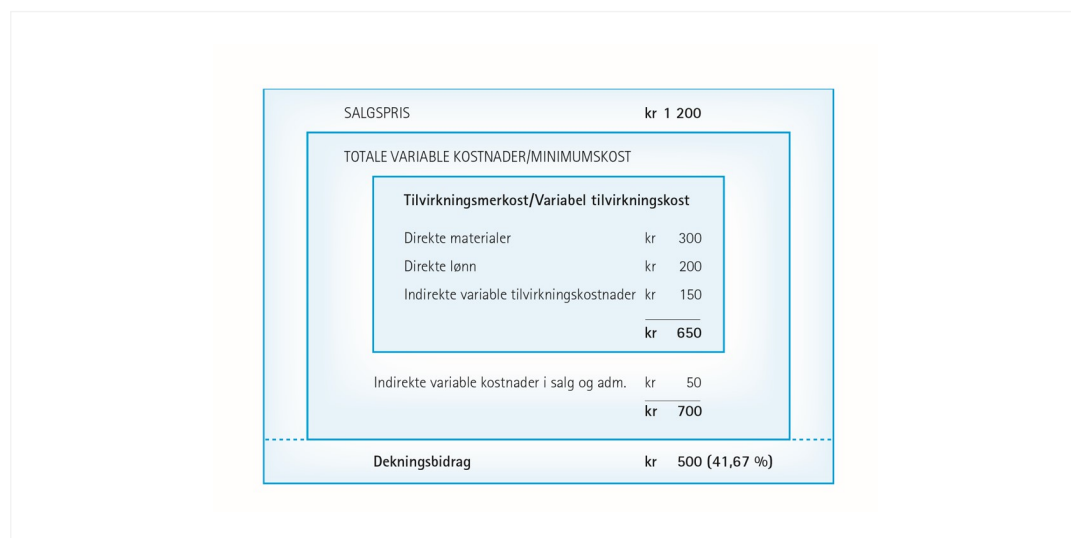
(Riktig, Galt)

Kostnadsfordeling bør ikke gjøres så sofistikert at kostnadene ved fordelingen overstiger nytten av bedret informasjon

(Riktig, Galt)

Maks poeng: 0.6

12 Kalkyle etter bidragsmetoden

(0,5 poeng for riktig svar. Totalt mulig å oppnå 1,5 poeng)

Svar på spørsmålene under, med utgangspunkt i figuren.

1) Hva blir dekningsbidraget om materialforbruket øker med kr 50?

(0, 50, 100, 150, 200, 250, 300, 350, 400, 450, 500, 550, 600, 650, 700, 750, 800, 850, 900, 950, 1000)

2) Hva skjer med dekningsbidraget om det skjer en økning i de faste kostnadene tilsvarende 30 kr per enhet?

(Øker med 10%, Øker med 30 kr, Ingen endring, Synker med 30 kr, Synker med 10%)

3) Hvordan er dekningsgraden (dekningsbidrag i %) regnet ut?

$((\text{Dekningsbidrag} \cdot \text{indirekte kostnader}) \cdot 100,$

$(\text{Dekningsbidrag} / \text{indirekte kostnader}) \cdot 100, (\text{Dekningsbidrag} / \text{salgspris}) \cdot 100, (\text{Dekningsbidrag} \cdot \text{salgspris}) \cdot 100)$

Maks poeng: 1.5

13 Divisjonskalkulasjon

(1 poeng for riktig svar)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

Boller AS produserer 2 000 000 boller i året. Årlige kostnader er på totalt kr. 2 400 000.

Hva er selvkost for en bolle?

 (1.2)

Maks poeng: 1

14 Ekvivalenskalkulasjon

(0,5 poeng for hvert riktige svar, totalt mulig å oppnå 1 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

Boller AS produserer nå årlig 2 000 000 boller og 1 000 000 rundstykker.

Kostnadsmessig tilsvarer 1 rundstykke 0,6 bolle.

Totale kostnader er kr 2 900 000.

Hva er selvkost for bolle?

 (1.1 - 1.15) kr per bolle

og rundstykke?

 (0.65 - 0.70) kr per rundstykke

Maks poeng: 1

15 ABC

(0,5 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 1,5 poeng)

For en virksomhet foreligger følgende opplysninger om de indirekte aktivitetskostnadene.

Fyll inn aktivitetssatsene i tabellen under:

Aktiviteter	Kapasitetstall for kostnadsdriverne i aktivitetene			Aktivitets-kostnader (budsjettert)	Aktivite
	Tilgjengelig	Utnyttet	Uutnyttet (ledig)		
Aktivitet I	2 000	1 600	400	1 600 000	<input type="text"/>
Aktivitet II	1 000	750	250	400 000	<input type="text"/>
Aktivitet III	10 000	8 500	1 500	6 500 000	<input type="text"/>
				8 500 000	

Maks poeng: 1.5

Tabellen over ble kuttet, se derfor under

15 ABC

(0,5 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 1,5 poeng)

For en virksomhet foreligger følgende opplysninger om de indirekte aktivitetskostnadene.

Fyll inn aktivitetssatsene i tabellen under:

Aktiviteter	Kapasitetstall for kostnadsdriverne i aktivitetene			Aktivitets-kostnader (budsjettert)	Aktivitets-sats
	Tilgjengelig	Utnyttet	Uutnyttet (ledig)		
Aktivitet I	2 000	1 600	400	1 600 000	<input type="text"/> (800)
Aktivitet II	1 000	750	250	400 000	<input type="text"/> (400)
Aktivitet III	10 000	8 500	1 500	6 500 000	<input type="text"/> (650)
				8 500 000	

Maks poeng: 1.5

16 ABC og utnyttet kapasitet

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 2 poeng)

En virksomhet har anslått totalkostnadene for en aktivitet til kr 720 000 og kostnadene vurderes som faste innenfor aktuell tidshorisont. For aktiviteten foreligger følgende kapasiteter (kostnadsdriverenheter) for kommende periode:

Teoretisk kapasitet: 10 000

Tilgjengelig (dimensjonert) kapasitet: 9 000

Planlagt utnyttet kapasitet: 8 000

a) Beregn *aktivitetssatsen* som bør brukes i kalkylene

 (80)

b) Regn ut hva *kostnaden for utnyttet kapasitet* kan anslås til.

 (80000)

Maks poeng: 2

17 Produktprioritering med en flaskehals

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 3 poeng)

Merk: tall skal fylles inn uten mellomrom. F.eks. slik 120000, ikke slik 120 000.

En virksomhet fremstiller to produkter, GT og GTL. De to produktene dekker stort sett samme behov, men GTL har et mer eksotisk preg. I utgangspunktet selger man omtrent like mye av de to produktene. I et forsøk på å forbedre lønnsomheten ønsker man å få selgerne til å styre salget mer i lønnsom retning.

	GT	GTL
Salgspris	kr 1500	kr 2000
Variable kostnader	kr 800	kr 1100
Faste kostnader (50% av variable kostnader)	kr 400	kr 550
Fortjeneste per enhet	kr 300	kr 350
Timeforbruk i tilvirkningsavdelingen	3	3
Timer på maskin 2	1	1,5
Faktisk salg i enheter på årsbasis	1000	1000

Virksomheten har en flaskehals, maskin 2, som maksimalt kan utnyttes 2500 timer i året. De totale faste kostnadene antas upåvirket av endringer i produktsammensetningen.

1. Hvor mye forbedres resultatet om man kutter ut to GTL-enheter og benytter de tre frigitte timene til å produsere tre GT-enheter?

 (300)

2. Hvor mange flere GT kan man lage om man helt kutter ut GTL?

 (1500)

3. Hvor mye forbedres lønnsomheten ved bare å produsere/selge GT?

 (150000)

Maks poeng: 3

18 Nullpunkt og målsatt overskudd

(1 poeng for riktig svar, totalt mulig å oppnå 3 poeng)

a) En virksomhet regner med faste kostnader på kr 4 000 000 og en dekningsgrad på 35 %. Man har som mål å nå et overskudd på kr 3 000 000. Regn ut det salget som man må nå opp i for å nå målsatt overskudd i dette tilfellet og fyll inn tallet under:

 (20000000)

b) Bedriften AS regner i budsjettet for neste år med et salg på kr 10 000 000, variable kostnader på kr 6 000 000 og en nullpunktomsetning på kr 7 000 000. Hva er neste års budsjetterte faste kostnader?

 (2800000)

c) Hestehuset AS budsjetterer med faste kostnader på kr 7 000 000. Bedriften forventer en dekningsgrad på 35 % og en sikkerhetsgrad på 20 %. Hva er budsjettert omsetning?

 (25000000)

Maks poeng: 3

19 Nullpunktomsetning

(1 poeng for riktig svar)

En virksomhet som lager flere produkter, har beregnet sin gjennomsnittlige dekningsgrad til 35%. De faste kostnadene forventes å utgjøre kr 70 000 i perioden. Hva blir beregnet nullpunktomsetning?

▼ (1 000, 2 000, 3000, 4 000, 5 000, 6 000, 7 000, 8 000, 9 000, 10 000, 20 000, 30 000, 40 000, 50 000, 60 000, 70 000, 80 000, 90 000, 100 000, 200 000, 300 000, 400 000, 500 000, 600 000, 700 000, 800 000, 900 000, 1 000 000, 1 100 000, 1 200 000, 1 300 000, 1 400 000, 1 500 000, 1 600 000, 1 700 000, 1 800 000, 1 900 000, 2 000 000)

Maks poeng: 1